

Memo

Aan
Algemeen Bestuur

Datum
18 maart 2026

Preventiepijot

In het coalitieakkoord "Waterkracht 2023-2027" is de ambitie geformuleerd om door middel van een pijot te onderzoeken of het waterschap meer in kan zetten op preventie ten aanzien van de muskusrat in plaats van bestrijding. Onderdeel van de pijot kon zijn: dijkmonitoring, graafwering, vervanging van verdrinkingsvallen door vangmethoden die met minder dierenleed gepaard gaan en inrichten van vrijplaatsen. Een pijot gericht op het inrichten van vrijplaatsen voor muskusratten leidt tot een grotere populatie muskusratten en dit heeft gevolgen voor zowel de waterveiligheid als de biodiversiteit. Om een pijot in de praktijk op te kunnen starten was inzicht in beide effecten noodzakelijk.

Onderwerp
Preventiepijot muskusrat

Risico's waterveiligheid en biodiversiteit

Met betrekking tot de waterveiligheid zijn de risico's en beheersmaatregelen van een grotere populatie bekend. De effecten op de biodiversiteit waren echter nog niet voldoende duidelijk. In het kader van de voorbereidingen voor het praktijkgedeelte van de preventiepijot is daarom door een onderzoeksbureau een onderzoek uitgevoerd naar de impact van een grotere populatie muskusratten op de biodiversiteit en natuurdoelen specifiek voor het gebied van AGV.

Resultaten onderzoek

De resultaten van het onderzoek laten zien dat er overwegend negatieve effecten te verwachten zijn op de biodiversiteit en natuurdoelen. Een verhoogde muskusrattenpopulatie in de huidige context zal conflicteren met wettelijk vastgestelde Natura 2000-doelstellingen en met beleidsmatig vastgestelde biodiversiteitsambities van AGV. De effecten van muskusratten conflicteren met name met natuurdoelen op het gebied van water- en oevervegetaties en potentieel indirect met soorten die hier afhankelijk van zijn. Een relatief groot aandeel van de doelsoorten in Natura 2000-gebieden binnen het beheergebied van AGV is afhankelijk van rietoevers, rijke onderwatervegetaties of veenvormende vegetaties zoals krabbenscheer.

Daarnaast streeft AGV in veel gebieden naar een toename van waterplanten en oeverbegroeiing en naar meer geleidelijke overgangen van water naar land in de vorm van natuurvriendelijke oevers. Muskusratten hebben de neiging om door vraat scherpe grenzen tussen land en water te creëren en oevervegetatie terug te dringen. De verwachting is dat binnen de landschappelijke context van AGV – met relatief kleine natuurgebieden, smalle rietkragen en al beperkte watervegetatie – het effect van een grotere populatie muskusratten overwegend negatief is voor de biodiversiteit en natuurdoelen van AGV.

Vervolg preventiepijot

Het onderzoeksbureau ziet hierbij geen effectieve en realistische mogelijkheden om met preventieve maatregelen de negatieve effecten op de biodiversiteit en natuurdoelen te voorkomen. Het is daarom niet wenselijk om een pijot in de praktijk gericht op vrijplaatsen voor muskusratten op te zetten als dit zal leiden tot negatieve effecten op de biodiversiteit en

Memo

natuurdoelen, terwijl er geen preventieve middelen omhanden zijn om deze effecten te ondervangen. Het DB vindt het daarnaast geen optie om in te zetten op graafwering en dijkmonitoring tegen muskusratten, omdat muskusratten volgens de landelijke afspraken bestreden worden en er hierdoor naar verwachting op termijn nauwelijks muskusratten meer zullen voorkomen. Graafwering voor bevers is wel relevant en het DB onderzoekt hiervoor in een apart traject de mogelijkheden. Het DB heeft besloten de niet-bestede financiële middelen voor de pilot voor muskusratten te besteden aan andere dierenwelzijnsdoelen. Tot slot blijft het DB zich inzetten voor alternatieven van de verdrinkingsvallen en het verminderen van bijvangst binnen de muskusrattenbestrijding.

Datum
18 maart 2026

Pagina
2 van 2